

~~1805 572 97~~
#1867-1

K. 33

Az 1912. évi 944. számhoz.

eln. B. M.

Cs-1-hez ~~18057~~

II. d. 7.

TITKOS.

FÜGGELÉK

AZ „UTASÍTÁSOK A M. KIR. CSEND-
ŐRSÉG SZÁMÁRA“ CIMŰ SZOLGÁLATI
KÖNYVHÖZ.

(A HIRSZERZŐ SZOLGÁLAT ELLÁTÁSA ÉS A
KÉMKEDÉS MEGAKADÁLYOZÁSA.)

ELSŐ KIADÁS.

BUDAPEST,
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA.
1912.

3722.

Sz 1867

1. §.

A hírszerző szolgálat feladata; vezető és támogató közegek.

1. A hírszerző szolgálat feladata, hogy:

a) egyrészt értesüléseket szerezzen az idegen államoknak mindazon viszonyairól, amelyek az államot hadviselési szempontból érdeklik,

b) másrészt megakadályozza azt, hogy idegen államok saját viszonyainkat kikémleljék.

2. A katonai hírszerző szolgálatot béke idején *vezetik*:

a) a vezérkar *nyilvántartási* irodája (Evidenzbureau des Generalstabes) Wien;

b) a hírszerző *főállomások* (a hadtestparancsnokságok vezérkari osztálya);

c) a hírszerző *mellékállomások* (a hadtestparancsnokságok által ilyenekül kijelölt egyes katonai (honvéd), — valamint a hírszerző főállomások javaslata alapján a magyar királyi belügyminister által kijelölt csendőrségi parancsnokságok).

3. Ezeket *támogatni* kötelesek:

a) a csendőrség;

b) a rendőri, pénzügyőri, közigazgatási, posta és távirda, vasuti és hajózási hatóságok és közegek, valamint az állami erdészeti személyzet.

4. A csendőrség az előbb említett támogató hatóságokat és közegeket *együttműködés* esetén a legmesszebbmenő támogatásban részesítse; a jelen utasításban kitűzött célt kicsinyeskedés vagy tapintatlan magatartás által kockáztatni tilos.

2. §.

A csendőrség hírszerző szolgálati teendői.

5. A csendőrség hírszerző szolgálati teendői — hasonlóan az egyéb szolgálati teendőkhez — vagy

rendesek, melyeket az alábbi pontok szerint önállóan, tehát minden felhívás vagy megkeresés nélkül teljesíteni tartozik, vagy pedig olyanok, melyek csakis a hirszerző állomások vagy a csendőrség igénybevételére jogosult hatóságok felhívása vagy megkeresése folytán teljesíthetők.

A. „Rendes“ hirszerző szolgálati teendők:

6. A határon átkelőknél és a határ mentén előforduló eseményeknek figyelemmel kísérése és bejelentése.

a) A határon átkelők figyelemmel kísérése és állandó szemmeltartása arra irányuljon, hogy a határon átkelő személyek vagy átvitt tárgyak nem alkalmasak-e a véderő vagy az állam biztonságának és nyugalmanak megzavarására, illetve nem alkalmasak-e valamely bűncselekmény elkövetése tekintetében gyanu keltésre (fegyverek, robbantószerkek, államellenes nyomtatványok becsempészése stb.). Ha erre alapos gyanu van, a csendőrség vagy közbelép, vagy pedig megfigyeléseiről az illetékes hatóságnak jelentést (értesítést) tesz.

b) Ugy az országban, mint a szomszéd államban a határ mentén végbemenő vagy készülő, állami és hadviselési szempontból fontossággal bíró eseményeket és cselekményeket (socialis, nemzetiségi áramlatok, államellenes mozgalmak, bandák alakítása stb.) a csendőrség tartozik megfigyelni és kötelessége azokat a kiküldönített törzstisztnek, (ha ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) és az illetékes határszéli rendőrhatóságnak bejelenteni. A kiküldönített törzstiszt (csendőrkerületi parancsnokság) a hadviselési szempontból fontos esetekről az illetékes hadtest vezérkari osztályát azonnal értesíteni tartozik.

7. Kémkedés megakadályozása.

a) Kémeknek oly egyéneket nevezünk, akik önként vagy megbízatásból, véderőnknek, vagy általában hazánk-

nak katonai szempontból fontos viszonyait kikutatják és idegen államnak elárulják.

b) Kémkedéssel alaposan gyanusítható egyének figyelemmel kísérendők. Ily egyének kilétük — és ha azok külföldiek — itt időzésük céljának igazolására is felszólítandók. Ha azok a felszólításnak eleget nem tennének, elfogandók és — amennyiben ellenük a királyi bíróságok hatáskörébe tartozó büntetendő cselekmény jelensége forogna fenn — a náluk talált bűnjelekkel együtt az illetékes királyi ügyészségnek, illetőleg a királyi járásbiróságnak adandók át. Alapos gyanu hiányában, de ha az illetők kiutasítására mégis elegendő törvényszerű ok van, további eljárás végett a közigazgatási hatóságnak, illetve a határszéli rendőrhatóságnak elővezetendők.

Mindezekről a kiküldönített törzstisztnek (a hol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) közvetlenül szintén jelentés teendő. Kémek elfogását vagy kémkedéssel alaposan gyanusítható egyének elővezetését ezenfelül az eljáró járőr az illetékes hadtest vezérkari osztályának táviratilag és a határszéli rendőrhatóságnak a tényállás rövid ismertetése mellett írásban tudomására hozza.

Amennyiben az ily egyének elfogására elegendő ok nincs, de gyanus magaviseletük miatt az ellenük való további eljárás vagy legalább is figyelemmel kíséretetésük indokoltnak látszik, ha az illető katonai vagy csendőr egyén, ugy a kiküldönített törzstisztnek (a hol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak), polgári egyének cselekményeiről pedig ugy a kiküldönített törzstisztnek (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) mint az illetékes kir. ügyészségnek közigazgatási, illetve határszéli rendőrhatóságnak — a további megfigyelések iránti szükséges intézkedések megtétele céljából — jelentést kell tenni. Mindezeket a kiküldönített törzs-

tiszt (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokság) az illetékes hadtest vezérkari osztályával sürgősen közli.

c) Figyelemmel kísérendők továbbá postagalamboknak külföldről való behozatala, az ezekkel való gyakorlatok és kísérletek. A csendőrörsöknek az *örskörletben* levő összes postagalamb tulajdonosokról, — kivéve a katonai galamb postaállomásokat — nyilvántartást kell vezetni (Lásd A mintát és A)₁ mellékletet). Megfigyelendő továbbá, hogy ki kap idegen országból saját vagy más címére postagalambokat, valamint különösen az, aki idegen országból érkezett postagalambokat Magyarország területén felbocsát, vagy azokkal repülési gyakorlatokat végez.

A gyanus galambokkal végzett repülési gyakorlatok az illetékes közigazgatási, illetve határszéli rendőrhatóságnak és a kiküldött törzstisztnak (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) és az illetékes hadtest vezérkari osztályának azonnal tudomására hozandók.

d) Légi járóművek megjelenését és azok repülési irányát a kiküldött törzstisztnak (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) és az illetékes hadtest vezérkari osztályának sürgősen tudomására kell hozni.

Külföldről jött légi járóművek utasai a leszálláskor megfigyelendők, esetleg igazolásra szólítandók fel és ha a kémkedés alapos gyanujában állanak, velük szemben az előzőekben ismertetett módon kell eljárni.

e) Tekintettel arra, hogy a drót nélküli táviratozás és az *optikai távjelzés* a kémkedésnek szintén alkalmas eszköze, a csendőrség ezekre is terjessze ki figyelmét, ugyszintén azokra az egyénekre, kik fényképfelvételeket vagy rajzokat készítenek; ezek gyanu esetén igazolás végett a legközelebbi közigazgatási, illetve határszéli rendőrhatósághoz kísérendők, az eset pedig közvetlenül a kiküldött törzstisztnak (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancs-

nokságnak) és az illetékes hadtest vezérkari osztályának tudomására hozandó.

f) Ha valamely titkos megfigyelést, — melynek segítségével valamely gyanus egyén üzelmei felfedezhetők lennének, vagy valamely keletkezésében levő mozgalom kinyomozható volna, — az őrs bármely más oknál fogva saját hatáskörében fogatosítani nem képes, vagy annak az őrs által leendő teljesítése nem volna célszerű, a kiküldött törzstisztnak (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) jelentés teendő.

g) azon gyanuok, melyek kémkedésre engednek következtetni, a következők:

ha az illető egyén idegen élethivatást szinlel, vagy meg nem szokott ruházatot visel;

ha valaki fölötté elővigyázatos, a nyilvánosságot titokzatosan kerüli, vagy épen vakmerően bátor fellépést tanusít. Ha következetesen keresi az oly személyekkel való érintkezést és ismeretséget, kik katonai titkokat őriznek vagy megszerezhetnek. Az előkelőbb állásu ily kémek a tisztekkel, mások ismét az altisztekkel, irnokokkal, küldöncökkel, magasabb parancsnokságok hivatalszolgáival, kantinosokkal és csapatszállítókkal keresik az összeköttetést;

ha valaki ismeretlen módon szerzett nagyobb pénzösszeg fölött rendelkezik; feltűnő pénzkidás és ragaszkodás a könnyelmű életmódhoz;

ha valaki oly dolgok iránt érdeklődik, melyek állítólagos foglalkozásától távol állanak és katonai viszonyokra vonatkoznak;

ha valaki meg nem állapítható okból tartózkodik az *örskörletben*; ha valaki gyakran tesz kirándulásokat és utazásokat külföldre;

külföldiek — különösen külföldi tisztek — gyakori utazása hazánkban.

h) A kémkedésben gyanus és kémkedés miatt elítélt egyénekről előjegyzés vezetendő. (Lásd: B. mintát.)

i) Kémkedés gyanuja miatt elfogott egyének térképei, tervei, fényképező készülékei, összes fényképészeti lemezei, összes iratai, könyvei és a nála talált összes ujságok (hirlapok) őrizet alá veendőek.

A lefoglalt bűnjelek vagy gyanus tárgyak — megsérülésük elkerülése végett gondosan csomagolva — szükség esetén kézben, az illetékes hatóságnak (biróságnak) szállítandók be.

Nehogy a már eszközölt — de még ki nem dolgozott lemezeken levő — fényképfelvételek az által, hogy a napfény reájuk bocsáttatik, megsemmisítenek, illetve bizonyító jellegüket elveszítsék, a lemezeket sötétben elzáró tartályokat (dobozokat vagy tekerceket) sem a csendőrnek kinyitni, sem azok kinyitását a gyanusítottaknak vagy másoknak megengedni nem szabad.

j) Ha a csendőrség kémkedés gyanujából kifolyólag a II. csendőrségi szolgálati utasítás 121. §-a alapján önállóan házkutatást tart, vagy ha ezen utasítás 122. §-a alapján személymotozást eszközöl: ugy figyelemmel legyen arra, hogy semminemű papírszelet, ujság (hirdetés), könyv, levelezés, címek, vasúti (közuti) jegyek, számlák a lefoglalás alól ki ne hagyassanak, mert ezek a nyomozásnál gyakran fontos támpontul szolgálnak; itatós papirok, mappák, szekrények polcaira fektetett papirok és minden talált tárgy gondosan átvizsgálendő; figyelemmel kell lenni még arra, hogy a ruhák béléseben nincsenek-e iratok elrejtve, nincsenek-e a szekrényekben titkos rekeszek (kettős fenék), a falak megkopogtatása által meg kell győződni arról, hogy nincsenek-e azokban elrejtett üregek stb. A ruhán és más fehérneműn, ruhadarabokon a céget kell kikutatni.

Különös jelentőséggel bírnak fegyveralkatrészek, felszerelési tárgyak, löpornemek, térképek stb.

A házkutatásnál minden feltűnés lehetőleg kerülendő, nehogy az a hirlapokba kerüljön és ez által a letartóztatott egyén megbízóinak figyelme felkeltessék.

Egyebekben a II. csendőrségi szolgálati utasítás 123—129-ig terjedő §§-ai mérvadók.

8. Birtokviszonyok figyelemmel kísérése.

Az őrsök egyrészt a kémkedés megakadályozása céljából, másrészt politikai és állambiztonsági szempontból a birtokviszonyokat állandóan szemmel kíséreni s az erre vonatkozó fontosabb észleleteikről szolgálati uton a kiküldönített törzstisztnek (ahol ilyen nincs, a csendőrkerületi parancsnokságnak) és az illetékes határszéli rendőrhatalóságnak esetről-esetre jelentést tenni kötelesek abból a célból, hogy belföldi birtoknak idegen állambeli*) alattvaló által való megvétele lehetőleg megakadályozható és az 1888. évi XIV. t.-c. X. czikke alapján biztosított és az államot megillető elővásárlási jog esetleg foganatosítható legyen.

A kiküldönített törzstiszt (csendőrkerületi parancsnokság) az ily jelentések alapján szolgálati uton a belügyministeriumnak jelentést tesz és az illetékes hadtest vezérkari osztályát is értesíti.

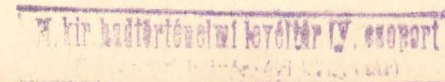
Az őrsök azon ingatlanokról (telkek, erdők, tanyák stb.), melyek idegen állambeli alattvalók tulajdonát képezik, olyanok által béreltetnek vagy műveltetnek, a C. minta szerint külön előjegyzést tartoznak vezetni.

Ezen előjegyzés minden év december és június hó 30-án a kiküldönített törzstisztnek (a hol ilyen nincs a csendőr kerületi parancsnokságnak) betekintés végett szolgálati uton előterjesztendő.

9. Vizijároművek nyilvántartása.

A vizihatár mentén elhelyezett határmenti őrsök a körletükben található összes vizijároművekről — beleértve a

*) Ezen kifejezés alatt a 8. és 11. pontban a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban illetőséggel bíró egyének nem értendők.

vizimalmokat is — a D. minta szerint, a hivatásszerű csolnakosokról és hajósokról pedig az E. minta szerint előjegyzést vezetnek.

10. Havasi vezetők nyilvántartása.

A havasi őrsök a körletükben levő azon egyénekről, kik teljes megbízhatóság mellett, kiváló helyismeretüknél fogva vezetőknek alkalmasak, az F. minta szerint előjegyzést vezetnek.

11. Idegen állambeli alattvalók és katonaszökevények nyilvántartása.

a) Az őrsök az őrskörletben tartózkodó idegen állambeli alattvalókról, ideértve az idegen állambeli katonaszökevényeket is, a G. minta szerint előjegyzést tartoznak vezetni.

b) Külön előjegyzést vezetnek az őrsök azon egyénekről is, kik azon gyanu alatt állanak, hogy komoly események alkalmával mozgósítási előkészületeinknek valamikép ártalmára lehetnének.

A szemlélő elöljáróknak szigorú kötelessége, hogy ezen előjegyzést lelkiismeretesen felülbirálják.

Az ily egyének, valamint az őrskörletben tartózkodó és kémkedés alapos gyanuja alatt álló egyének a mozgósítási parancs vétele napján őrizetbe veendőek és a további intézkedés megtétele végett a legközelebbi közigazgatási hatósághoz, illetve határszéli rendőrkapitánysághoz elővezetendőek.

Az elővezetendő ily egyének előjegyzése, valamint azoknak annak idején leendő esetleges elővezetése működési veszélyességük szerinti sorrendben történik.

c) Idegen állambeli katonaszökevények elővezetésük vagy elfogatásuk alkalmával a H. mintában foglaltakra nézve kikérdezendők. A kitöltött kérdőív a kiküldönített törzstisztnak (ahol ilyen nincs a csendőrkerületi parancsnokságnak)

előterjesztendő, ki azt, ha tartalmánál fogva szükségesnek látja, az illetékes hadtest vezérkari osztályának megküldi.

12. Előjegyzés a szomszédos állam határőrségeiről.

A szomszédos állam határőrségének (határkatonaság, csendőrség, pénzügyőrség) elhelyezéséről és számerejéről a határmenti őrsök az J. minta szerint előjegyzést vezetnek.

13. A szomszéd állam viszonyainak ismerete.

a) Valamennyi a határ mentén állomásozó parancsnokság a szomszédos állam szemben fekvő területének részletes térképével legyen ellátva, mely a valóságos viszonyoknak megfelelően nyilvántartandó.

b) E parancsnokoknak a szomszédos állam hadseregének szervezetét főbb vonásokban ismerni kell.

c) Valamennyi határmenti parancsnok egyik fontos feladata, hogy a szomszéd állam katonai, rendőri, közigazgatási és gazdasági viszonyairól magának alapos ismereteket szerezzen.

Ily ismeretek megszerzése személyes megfigyelés által csak a legritkább esetben lesz lehetséges, hanem főképen idegen határkatonák, vadászok, csempészek, katonaszökevények, utasok, házalók stb. ügyes kikérdezése által lesz eszközölhető.

Különösen fontos:

békehelyőrségek, helyőrség változások; a fegyvernemek (gyalogság, lovasság, tüzérség, műszaki csapatok stb.) és azok állománya (létszáma); a legénység fegyverzete és felszerelése; hadianyag, (ágyuk, puskák, lőszer, hidkészet, légi járóművek, felszerelés) szállítása; a kiképzés (ujonckiképzés) módja; nagyobb hadgyakorlatok, lö- és egyéb gyakorlatok; szemlék; a csapatok szelleme, fegyelme és

hangulata és pedig úgy a legénységnél mint a tisztelnél; a lóállomány és a lóanyag minősége; a raktárak, lőszer-telepek, élelmiszertelepek anyagkészlete, azok területi elhelyezése és berendezése; a magasabb parancsnokok neve, rendfokozata és (jellemzés) tekintélye?

mozgósítási előgondoskodások és azokhoz való előkészületek; szabadságoltak, tartalékosok és ujoncok behívása, vagy visszahelyezése; nagyobb élelmiszer, ló- és vágómarhákészletek bevásárlása; az országhatár közelében sátor-táborok és kórházak építése; oly irodák és egyéb helyiségek, hol a mozgósítási iratok őriztetnek; oly személyek, kiknek révén a mozgósítási iratok megszerezhetők lennének;

a lakosság hangulata, népmozgalmak és politikai áramlatok; a nép jóléte, kenyérkeresete és önfentartási viszonyai; a marhaállomány, gabona, zab, széna, fa, stb. készletek; a népnek az ottani polgári és katonai hatóságok iránt való magatartása;

szállítási eszközök u. m. rendes, tábori és villamosvasutak; nagyobb kocsianyag összpontosítása; országutak, utak, csempészösvények, hidak, alagutak, pályaudvarok, fűtőházi berendezések, táviró (távbeszélő) vezetékek és kábelek; léghajó-, postagalamb- és drótnélküli táviró állomások; a felsorolt eszközök építése vagy megnagyobbítása, utak (vasutak) fekvése, szélessége illetve nyomtávolsága, állapota; végre robbanó aknák elhelyezése, (pl. hidaknál), mely utóbbiak megállapítására különös figyelem fordítandó;

folyóvizek, mocsarak, vagy nagyobb tavak szabályozása és kiszáritása, lecsapolása; gőz, vagy motor hajójáratok üzembe helyezése;

erősítések és pedig azok nagysága, fekvése, tüzérségi felszerelése, megszálló őrsege, minden irányu állapota, ellenálló és védekezési képessége; új erősítések építése.

d) A határmenti őrök az örskörlettel szemben fekvő figyelő árbócok, riadó jelző póznák, távbeszélő és táviró összeköttetések, vízi járóművek és postagalamb állomásokról a *K.* minta szerint előjegyzést vezetnek.

14. Besugók.

Minthogy az előbbi pontokban felsorolt teendők nagyobbára csak úgy végezhetők el sikeresen, ha az őrnek alkalmas besugók állanak rendelkezésre, az őrök törekedjenek ilyeneket szerezni.

A hirszerző szolgálat terén kiváló eredménnyel működött ily egyének, az illetékes hadtest vezérkari osztályának megjutalmazásra javaslatba hozhatók.

A besugó neve föltétlenül titokban tartandó.

B. Felhívás vagy megkeresés folytán teljesítendő hirszerző szolgálati teendők:

15. Megbizottak (kémek) szerzése.

„Megbizott“ alatt oly egyént értünk, aki titokban valamely idegen államnak hadviselési szempontból fontos viszonyait saját céljainkra tudomásunkra adja.

Megbizottak gyanánt mindkét nembeli egyének alkalmazhatók.

A jó megbizott: értelmes, bátor, föltétlenül megbízható és a neki szánt feladat tekintetében pedig jól tájékozott egyén legyen.

Nehogy esetleg ravasz kétszínűségnek essünk áldozatul, a megbizott előéletét nyomozzuk ki és őt állandóan oly módon figyeltessük meg, hogy erről ne tudjon.

A megbizott ebbeli minőségét illetéktelen személyeknek nem szabad ismerniük, *de különösen nem szabad a megbizottaknak egymásról tudomással bírniuk.* Megbizottakat tanuk előtt, vagy olyan helyeken, melyek bizalmas megbeszélésekre nem alkalmasak, soha sem szabad fogadni. Nevüket annyira titokban kell tartani, hogy írásbeli érintkezésben se említsük soha valódi nevüket, hanem mindig csak az e célra külön a hirszerző főállomás által megállapított számjelzést p. o. „3/12 arról értesít, hogy“ vagy „4/7 közvetítő küldönc által tudatta, hogy“ mely esetben a felső szám a megbizott, az alsó pedig a hadtest számát jelzi.

A „megbizottaktól“ (kémektől), kik idegen államok titkait megszerzik, szigorúan megkülönböztetendők a „bizalmi egyének“ (községi előljárók, korcsmárosok, kiszolgált csendőrök stb.), a „besugók“, végül olyanok kik állásuk vagy társadalmi és vagyoni helyzetüknél fogva (nyugállományu katonatiszt, földbirtokos, pap, tanító) békében a kémkedés

megakadályozásában és a nép hangulata felől való tájékozásban, háborus veszély esetén pedig a megbízhatatlan elemek megfigyelésében támogatják a csendőrt.

A megbizottakat rendszerint a hirszerző főállomás (hadtest vezérkari osztálya) javadalmazza.

16. Közvetítő küldöncök szerzése.

Minthogy háboru esetén, sőt talán már a háborut megelőző feszült viszonyok között is, a posta és táviró forgalomban a levelezés az ellenséges országban ellenőrzésnek van alávetve: a hirszerző állomások a külföldön tartózkodó megbizottakkal „közvetítő küldöncök“ útján érintkeznek.

E célra oly leleményes határmenti lakosokat kell megnyerni, akik alapos helyi ismeretekkel bírnak és határzár esetén is utat és módot találnak arra, hogy a megbizást rendeltetési helyére juttatják.

Ezen szolgálatra különösen alkalmasak: hajósok, halászok, csempészek, házalók stb. Az ily küldöncöket azonban alaposan ki kell oktatni és lelkükre kell kötni, hogy a reájuk bízott iratokat minden körülmény között a legnagyobb leleményességgel továbbítsák (kifurt bot, kocsi-rud vége, csizmaszár bélés, hajfonatba rejtés, stb.), elkerülhetetlen veszély esetén pedig azokat gyorsan és teljesen semmisítsék meg.

Közvetítő küldöncök nevének titokban tartására nézve az előbbi pontban mondottak érvényesek.

3. §.

Ügyvitel.

17. A csendőrségi parancsnokságok a hirszerző szolgálatra vonatkozó jelentéseiket rendszerint szolgálati uton a kiküldönített törzstiszthez (ahol ilyen nincs, a csendőr-

kerületi parancsnoksághoz) intézik, aki a jelentés tartalmát — ha azt fontosnak találja — az illetékes hadtest vezérkari osztályával közli.

18. A hirszerző állomásoktól *közvetlenül* érkezett felhívásokra, megkeresésekre a csendőrségi parancsnokságok ezen állomásoknak *közvetlenül* válaszolnak.

19. *Sürgős* esetekben a csendőrségi parancsnokságoknak a hirszerző helyekkel (vezérkar nyilvántartási irodája, hirszerző állomások) *közvetlenül* esetleg táviratilag, express kell érintkezniök.

20. Rendkívüli események ezenkívül a honvédelmi és a belügyministernek közvetlenül bejelentendők.

21. Felette fontos észleleteket közvetlenül mindazokkal a parancsnokságokkal kell közölni, amelyeknek az észleletről sürgősen tudomást kell nyerniük, hogy a netalán szükséges intézkedéseket idejekorán megtehessek.

22. A hirszerző szolgálatot érintő észleletek az L. minta szerinti úrlapra, másoló papir használatával sokszorosítva, annyi példányban irandók meg, ahány példányt az előbbi bekezdés szerint el kell küldeni.

Az idő és hely gondos megjelölése, vázlatok, térképek, (ilyenekből vett szeletek) lényegesen megkönnyítik a hir helyes megértését.

23. Hirjelentések mindig *kettős lepecsételt borítékban csomagolva és ajánlva* továbbítandók.

A külső boríték azon parancsnokság szervezetszerű címzésével látandó el, amelyhez a jelentést küldeni akarjuk, illetőleg amelynek kebelében hirszerző állomás működik pl.

„A magyar királyi III. számú csendőrkerületi parancsnokságnak“;

„A magyar királyi II. számú csendőrkerületi parancsnokság kiküldönített törzstisztjének Pancsova“;

vagy:

„A magyar királyi csendőr szakaszparancsnokságnak Ujmoldova“;

vagy:

„A cs. és kir. 12. hadtestparancsnokságnak Nagyszeben“;

vagy:

„A vezérkar nyilvántartási irodájának (An das Evidenzbureau des Generalstabes:) Wien“.

A belső boríték a következőleg címzendő:

„Hirjelentés.“

Sajátkezü felbontásra!

24. Távbeszélőt hirszerző ügyekben, minthogy illetékelnek által való hallgatózás veszélye fennforog: csak a legnagyobb elővigyázat mellett szabad használni.

25. A hirszerző szolgálatra vonatkozó ügydarabok külön iktatóba vezetendők be, mely a „Bevezetés“ utolsó előtti bekezdése értelmében kezelendő.

4. §.

A hajózható folyó vizek mentén a hajózást érdeklő események megfigyelése.

26. A Duna, Tisza, Dráva és Száva mentén állomásozó csendőrörsök, a hajózást érdeklő alábbi eseményeket megfigyelni és bejelenteni tartoznak:

Ellenséges, illetve idegen állambeli monitorok, járőrnaszádok, katonai célokra berendezett kereskedelmi hajók száma, utjuk iránya, horgonyvetésük, kikötésük, vagy elindulásuk stb.; azok hadműveletei vagy vállalatai.

Partraszállások előkészítése, hidverések, akna lerakások, vagy más hajózási és partraszállási akadályok lerakása.

Elkészített védelmi berendezéseink (torlaszok, folyam-aknak stb.) eltávolítása iránti kísérletek, táviró- vagy kábel (vizalatti vagy földalatti) vezeték elrombolása.

Saját monitorjaink, járőrnaszádaink, kereskedelmi hajóink balesete.

27. Az itt felsorolt események a 3. §-ban felsorolt helyekkel, mozgósítás esetén ezenkívül még a Péterváradon és Budapesten levő cs. és kir. haditengerészeti állomással, valamint, ha a hirszerzés helyén vagy annak közelében cs. és kir. monitor vagy járőrnaszád van jelen, ezzel is közlendők.

Mellékletek.

A. minta a 2. §. 7. c) pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület.

..... örs.

Kimutatás

a posta galambokról.

A tulajdonos neve és tartózkodási helye	Foglalkozása	A galambok hol vannak elhelyezve?	A galambok száma	A galambok faja és repülési iránya
1	2	3	4	5

Papírnagyság: **A.**
Beszerzendő: **G.**

A) 1. melléklet a 2. §. 7. c) pontjához.

Útmutatás

a postagalamboknak a házi galamboktól való megkülönböztetésre.

Házigalamb:

A fej domboru. A csőr egyenes, domboru kuppal, homlok és csőr szöget képeznek.

Orrszemölcs és szemgyűrűk egyáltalában nem fejlettek.

A mell lejtős.

A szárnyak a farkhosszában oldalt fekszenek.

A fark lelógó. A tollazat különböző színű. A fej gyakran bőbitás. A lábszárak alacsonyabbak, de erősebbek.

A repülése röpködésszerű, lepke módjára.

A viselkedése félnék, hátortalan.

Pötagalamb:

A fej lapos, a csőr a homlokkal egyvonalba fut össze.

A csőr erős ékszerű és domboru, erősen kifejlett orrszemölcsökkel.

A szemgyűrűk erősen fejlettek.

A mell erősen domboru.

A szárnyak a testtől elállanak, rendszerint a farkon túl nyulnak s gyakran keresztezik egymást.

A farkat egyenesen hordja.

A tollazat sokszínű, jobbára tarka, majdnem soha fehér.

A fej sohasem bőbitás.

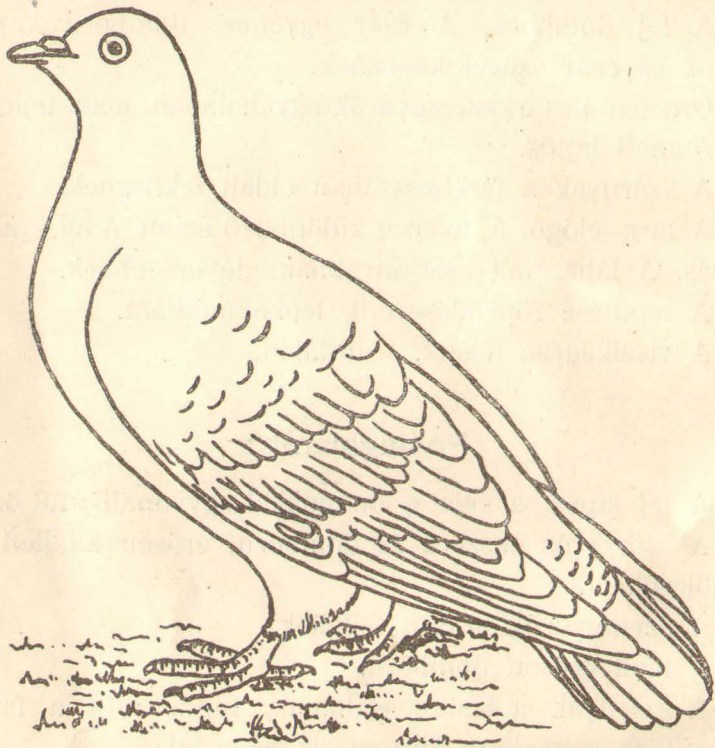
A lábszárak magasabbak és majdnem mindig pirosak.

A testtartás a postagalambnál egyenes.

A repülése lökésszerű, szünetelő szárnycsapásokkal.

A postagalamb izmai erősen fejlettek, viselkedése türelmetlen és szilaj.

Postagalambokat vagy más levelezési célra használt galambokat a tenyésztő jobbára az által jelöl meg, hogy lábukra egy könnyű fémből készült gyűrűt (aluminium, nikkel vagy kaucsukból) tesz, mely egy vagy két számmal és a tenyésztő nevének kezdőbetűjével van ellátva.

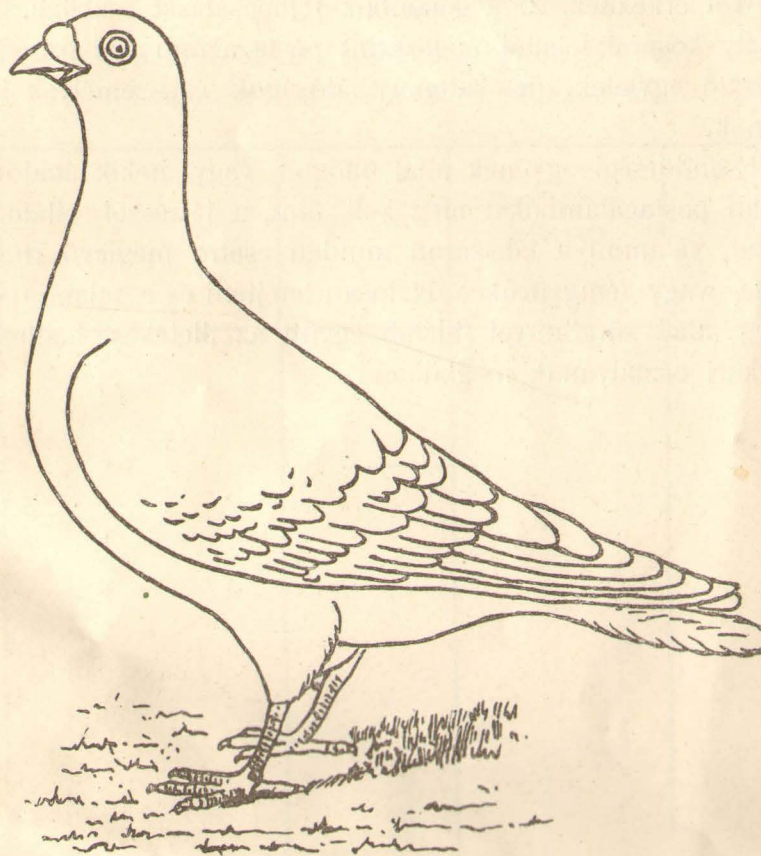
Házigalamb.

Gyakran a tenyésztő nevét vagy helység nevet festéssel az evezőtollakra nyomnak, azon galambok evező tollain pedig, melyek versenyrepülésekben részt vettek, majdnem kivétel nélkül helység neveket vagy számokat találunk.

Az esetleg elhelyezett sürgönyöket (hireket) vagy a lábán

vagy a farktollakon — aluminium hüvelyben megerősítve — találjuk meg.

A postagalambok szállítás céljából rendszerint gon-

Postagalamb.

dosan vannak csomagolva, mely célra külön kosarakat használnak.

A leginkább használatos kosarak fűzfavesszőből készülnek, 1 méter szélesek, 1,5 méter hosszúak és 0,5 méter magasak.

A nyílás rendszerint az oldalakon alkalmaztatik.

A kosár belsejét vászonnal bélelik, két részre osztják, a fenekét mohával, fűrészporral vagy cserhéjjal aljazzák meg s ivó és evőedényekkel látják el.

Az ekként elcsomagolt postaszállítmányok rendszerint kísérvél érkeznek, ki a galambok felbocsátását eszközli.

Ily kosarak feladói rendszerint póstagalamb- és baromfitenyésztő egyletek, de katonai hatóságok és személyek is lehetnek.

Csendőrségi egyének által elfogott vagy nekik átadott külföldi postagalambokat meg kell ölni, a jelzéssel ellátott tollakat, valamint a lábszáron minden esetre meglevő rugyanta- vagy fémgűrűket óvatosan lefejteni és a galambnál esetleg talált sürgönnyel (hirrel) együtt az illetékes hadtest vezérkari osztályának megküldeni.

B. minta a 2. §. 7. h) pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. órs.

Névjegyzék

azon egyénekről, akik kémkedés gyanuja alatt állanak, illetve kémkedés miatt el lettek itélve.

Folyószám	Név	Személyleírás	Egyéb adatok (jellemzés)	Megjegyzés
1	2	3	4	5

C. minta 2. §. 8. pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. órs.

Előjegyzés

az örskörletben fekvő azon ingatlanokról, amelyeket idegen állambeli alattvalók birtokolnak vagy bérelnék.

Folyó szám	Az ingatlan neve és minősége	Mely község területén fekszik	A tulajdonos	A bérlő	Az alkalmazottak neve és illetősége	Megjegyzés
			neve és illetősége			
1	2	3	4	5	6	7

Papírnagyság : A.
Beszerzendő : G.**D. minta 2. §. 9. pontjához.**

M. kir. számú csendőrkerület. órs.

Előjegyzés

az örskörletben lakó hivatásos csolnakosokról és hajósokról,

Folyó szám	N é v	Kora	Lakóhelye, házszáma	Jellemzés	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6

Papírnagyság : A.
Beszerzendő : G.

E. minta a 2. §. 9. pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. örs.

Előjegyzés

az örskörletben levő vizjároművekről, ideértve a vizimalmokat is.

Folyó szám	A vizjáromű pontos megnevezése (csolnak, komp, dereglye, vizimalom stb.)	A vizjáromű rendes állomáshelye	A tulajdonos neve és lakóhelye, lakásának házátszáma	A járomű teherbíró képessége (hány személyre szolgál)	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6

Papírnagyság : A.
Beszerző : G.

F. minta a 2. §. 10. pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. örs.

Előjegyzés

a havasi vezetőkrol.

Név	Kora	Foglalkozása	Helyi ismeretének rövid leírása	Jellemzés (erkölcsi stb. tulajdonságai)
1	2	3	4	5

Papírnagyság : A.
Beszerző : G.

3*

12. Helyőrségében épülnek-e új erődítmények? Ha igen, mennyire vannak az építkezéssel? Hány munkás (katona, polgári egyén) van az építkezésnél alkalmazva? Érkeztek-e páncélok, ha igen, milyenek azok? Mily erősek, alakuak, hosszúak és szélesek azok? Tudja-e, hogy hol és miként lesznek azok alkalmazva? Vannak-e az erődítményben vagy annak közelében lövegek? Milyen azok neve, ürmérete és hossza? Lehetséges volna-e az épülő erődítményeket észrevétlenül megközelíteni? Ha igen, milyen módon és milyen helyen?
13. Van-e tudomása új közlekedési vonalaknak katonai célra való építéséről, meghosszabbításáról, vagy kijavításáról? Régi közlekedési vonalak bővítéséről tud-e valamit?
14. Tudja-e, hogy helyőrsége közelében mely helyeken vannak aknák lefektetve?
15. Tudna-e még valamely katonai ügyben felvilágosítást adni?

Megjegyzés. A kikérdezés előtt a katonaszökevény figyelmeztetendő, hogy csak azon kérdésre feleljen, melyre határozott feleletet adhat.

Többek feltartóztatása esetén, azok mindegyike külön-külön kérzendő ki.

A kérdő ív azonnal és közvetlenül a kiküldönített törzstisztnek (ahol ilyen nincs a csendőrkertületi parancsnokságnak) előterjesztendő.

Papírnagyság : **A.**
Beszerzendő : **G.**

J. minta a 2. §. 12. pontjához.

M. kir. számú csendőrkertület.

őrs.

Előjegyzés

az őrskörlettel szemben fekvő határőrségekről.

Folyó szám	Az idegen határőrség (határkatonaság, csendőrség, pénzügyőrség) állomáshelye		A parancsnok (tiszt vagy altiszt)		Tiszt	Legénység		Esetleg előfordult változás kelte és neve	*) Megjegyzés : A parancsnok személyes tulajdonságai, a szolgálatot miként kezeli
	rendfokozata	neve	rendfokozata	neve		száma	a legénység táská löszere		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

*) Ironnal töltendő ki.
Papírnagyság : **A.**
Beszerzendő : **G.**

L. minta a 3. §. 22. pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. órs.
 szám.
 kt.

Boríték alatt.

Hirjelentés.

E jelentés egyidejűleg megküldött:

Kelt

N. rendfokozal.

A küldőnek } történt átadás ideje év hó nap óra perc.
 Postára }

Megjegyzés: Minden hirjelentésben megemlítendő, hogy a jelentett eset ki által, hol, mikor és mily körülmények között észleltetett.

Papírnagyság: A.
 Beszerző: G.

K. minta a 2. § 13. d) pontjához.

M. kir. számú csendőrkerület. órs.

Előjegyzés

az örskörlettel szemben fekvő figyelő árbócok, riadó jelző póznák, távbeszélő vagy táviró összeköttetések, vízi járóművek és postagalamb állomásokról.

Figyelő árbócok, riadó jelző póznák hol, távbeszélő vagy táviró összeköttetések mely helyiségek között vannak?	Vízi járóművek a határfolyókon hol?	Postagalamb állomások hol?	Megjegyzés
1	2	3	4

Papírnagyság: A.
 Beszerző: G.